

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/18/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8520200933
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8520200933.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Viery Zolákovej v sporovej veci žalobkyne: Ľ. T., T. A., N. X.X.XXXX, A. W.É. W. XX, XXX XX Ľ., zastúpenej JUDr. Martou Konkoľovou, advokátkou, so sídlom Jarmočná 79, 064 01 Stará Ľubovňa, IČO: 41146743, proti žalovanému: J. T., N. XX.XX.XXXX, A. W. W. XX, C..Č.. Ú. N. M. C. Y. B. W.Y., K.. N. Č.. XX, XXX XX B., o vylúčenie z užívania rodinného domu, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 5C/25/2020-64 zo dňa 2.7.2021, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie.

Žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovaného úplne vylúčil z užívania rodinného domu súpisné číslo XX, postaveného na parcele registra "E." č. XXX/X, katastrálne územie W. W., obec W. W. okr. B. Ľ., evidovanej Okresným úradom Stará Ľubovňa, katastrálnym odborom na LV č. XXX, patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa a žalovaný sú manželia, manželstvo uzavreli na Matričnom úrade v Ľ. dňa X.X.XXXX. Počas trvania manželstva nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnosti - k rodinnému domu súpisné č. XX v obci W. W., ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, čo vyplýva z výpisu z listu vlastníctva č. XXX. Z lekárskej správy V. Š. C. zo dňa 10.2.2019 plynie, že žalobkyňa bola uvedeného dňa ošetrovaná, po napadnutí manželom (v noci), pričom lekár konštatoval pomliaždenie hlavy a tváre a stav po krvácaní z nosa. Rozsudkom Okresného súdu v Starej Ľubovni sp. zn. 1T/109/2019-612 zo dňa 16.12.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 3To/23/2020-712 zo dňa 30.7.2020 bol žalovaný uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a/, d/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Tr. zák., za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Z uvedených rozsudkov plynie, že žalovaný sa mal násilného konania voči žalobkyni dopúšťať závažnejším spôsobom - po dlhší čas, a to v období najneskôr od 1.9.1999 do 9.2.2019 v priestoroch rodinného domu v obci W. W. XX jednak pod vplyvom alkoholických nápojov a tým zvýšenej agresivity, ako aj po tom, ako prestal užívať alkoholické nápoje, túto mal dva až trikrát do mesiaca fyzicky napádať tak, že ju udieral rukami a pästami do rôznych častí tela, najčastejšie do oblasti tváre, taktiež do chrbta, pleca a po rukách, kopal ju, pričom sa jej vyhrážal aj zabitím; dňa 9.2.2019 od 21.00 hod. do 10.2.2019 do 5.00 hod. ju opakovane fyzicky napádal a to tak, že ju najskôr na posteli viackrát udieral pästami do rôznych častí tela, najmä do oblasti hlavy, ramena, chrbta, krížov, kopal ju do zadnej časti tela, následne ju sotil na zem a opätovne na zemi ju udieral

do oblasti hlavy a kopol ju do oblasti bedrového kĺbu, pričom jej vulgárne nadával a vyhrážal sa jej. Zo znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológia vo vzťahu k žalovanému plynie, že jeho osoba je charakteristická labilitou, náladovosťou, málo brzdenou impulzivitou, v napätých situáciách možno očakávať neadekvátne správanie. Sklony ku konfabulácii obžalovaného neboli zistené, boli zistené mierne deficity všeobecných pamäťových schopností. Obžalovaný je príliš subjektivisticky nastavený s tendenciou skresľovať skutočnosť, bagatelizovať, presúvať zodpovednosť mimo svoju osobu, vypovedať sociálne žiaduco, neúprimne, nekriticky, so snahou javiť sa v lepšom svetle, čo odporuje všeobecnej vierohodnosti. V konkrétnom prípade špecifickej vierohodnosti tejto odporuje jeho neschopnosť samostatného a spontánneho vyličenia deja prežitej udalosti, lebo v reprodukcii je vo výpovediach nepresný, vágny, výpovede sú nereálne štruktúrované, obsahovo chudobné s absolútnym chýbaním detailov. Špecifická vierohodnosť u obžalovaného je preto znížená. Vyšetrenie preukázalo egocentrické nastavenie, nezáujem o iných, absenciu empatie, pohotovosť k impulzívnym prejavom pri nevyhovení jeho požiadavkám, jeho záujmy sú zúžené na pracovné afektivity, riziko recidívy vzhľadom na poruchovú osobnostnú organizáciu je zvýšené s dubiálnou prognózou a je nepravdepodobné očakávať zmenu postojov, ako aj problémového správania. Znaleckým vyšetrením znalkyňou z odboru zdravotníctvo a farmácia bolo zistené, že obžalovaný bol opakovane (18 krát) hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení H. M. W. pre alkoholizmus a agresívne správanie, znalkyňa konštatovala nevyrovnanú, emočne nestabilnú poruchu osobnosti, impulzívny typ, syndróm závislosti od alkoholu na III. štádiu chronického alkoholizmu, t.č. vo vyše desaťročnej abstinencii a recidivujúcu depresívnu poruchu. Emočne nestabilná osobnosť sa prejavuje neurolabilitou, zvýšenou afektívnou dráždivosťou a zvýšenou pohotovosťou k maladaptívnym vzorcom správania pri minimálnej záťaži. Obžalovaný v čase skutku bol schopný rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania a bol schopný svoje konanie ovládať. Zo záverov znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológia, k osobe žalobkyne, vypracovaného v trestnom konaní ako poškodenej (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 To/23/2020, str. 11 zo dňa 30.7.2020, na č.l. 36 spisu) vyplýva, že konanie žalovaného malo negatívny dopad na psychické a fyzické zdravie poškodenej. Psychický stav bol dlhodobo negatívne ovplyvňovaný konaním žalovaného, ktorý sa vyznačuje depresiou, stavmi úzkosti, zvýšeným vnútorným napätím, strachom, obavami z budúcnosti, vnútornou neistotou, bezradnosťou, stratou dôvery vo vlastné schopnosti a možnosť ovplyvňovať a vytvárať svoj život, poruchami spánku, sociálnou utiahnutosťou, poruchami somatického zdravia v dôsledku chronického stresu a záťaže. Prognóza jej psychického stavu, ak by aj v budúcnosti nebola vystavená konaniu obžalovaného, vzhľadom na závažnosť a dĺžku trvania, nie je priaznivá.

3. V prejednávanej veci nebolo sporné to, že žalobkyňa a žalovaný sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, vo vzťahu ku ktorej žalobkyňa predmetnou žalobou žiada o vylúčenie žalovaného z ich užívania. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že minimálne od roku 1999 pretrváva medzi žalobkyňou a žalovaným (manželmi) konfliktná a napätá situácia, spôsobená násilníckym správaním žalovaného, jednak vo forme psychického nátlaku, ale i fyzických útokov voči osobe žalobkyne, a to tak, že žalovaný ju mal napádať a udierať rukami a päťami do rôznych častí tela žalobkyne, najčastejšie do oblasti tváre, do chrbta, pleca, do krížov a zadnej časti tela, kopať do nej, sácať ju, nadávať jej, v dôsledku čoho vzbudil u žalobkyne dôvodnú obavu o jej život a zdravie, spôsobil jej psychické a fyzické utrpenie, v dôsledku ktorého je jej psychický stav dlhodobo negatívne ovplyvňovaný konaním žalovaného tak, že sa vyznačuje depresiou, stavmi úzkosti, zvýšeným vnútorným napätím, strachom, obavami z budúcnosti, vnútornou neistotou, bezradnosťou, stratou dôvery vo vlastné schopnosti, poruchami spánku, sociálnou utiahnutosťou, poruchami somatického zdravia v dôsledku chronického stresu a záťaže, to všetkou s nepriaznivou prognózou do budúcnosti. Pre toto konanie bolo voči žalovanému vedené trestné stíhanie pre zločin týrania osoby blízkej a osoby zverenej podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a/, písm. d/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Tr. zákona, žalovaný bol uznaný vinným z uvedeného trestného činu a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov nepodmienečne, ktorý v súčasnosti vykonáva v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v W.. Uvedené skutočnosti vyplývajú aj zo skutkov opísaných a špecifikovaných v rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/109/2019-612 zo dňa 16.12.2019 a v rozsudku Krajského súdu Prešov sp. zn. 3To/23/2020-712 zo dňa 30.7.2020. Je teda nepochybné, že žalovaný po dlhší čas spôsobil žalobkyňu fyzické a psychické utrpenie a dopúšťal sa domáceho násillia voči nej. Súd prvej inštancie bol v danom spore viazaný rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/109/2019-612 zo dňa 16.12.2019 a rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 3To/23/2020-712 zo dňa 30.7.2020 o tom, že žalovaný voči žalobkyňu ako poškodenej spáchal zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a/, písm. d/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Tr. zák.

4. Súd mal za to, že na strane žalobkyne existuje dôvodná obava z psychického a fyzického násillia alebo hrozby takýmto násillím zo strany žalovaného aj po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a za preukázanú považoval aj neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia manželov. K intenzite neprijateľnej kvality spolužitia, ktorá musí naplňovať znaky neznesiteľnosti súd poukázal najmä na závery znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológia, vypracovaného v trestnom konaní vo vzťahu k osobe žalobkyne ako poškodenej, ktoré svedčia o vplyve uvedenej ťaživej situácie na zdravie žalobkyne, u ktorej boli diagnostikované závažné zdravotné komplikácie s nepriaznivou prognózou do budúcnosti, spôsobené dlhotrvajúcim stresom, v dôsledku agresívneho správania sa žalovaného. Súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky pre aplikáciu § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka a je nevyhnutné vylúčiť žalovaného z užívania rodinného domu a tým poskytnúť ochranu žalobkyni pred násillným správaním žalovaného. Zohľadniť bolo potrebné aj to, že žalobkyňa vo svojej výpovedi prejavila obavy z ďalšieho spolužitia v predmetnom dome, toto je pre ňu nepredstaviteľným, keďže žalovanému už neverí a neverí ani tomu, že sa žalovaný zmení. Z uvedených dôvodov mal súd za preukázané, že sú splnené všetky hmotnoprávne predpoklady pre postup podľa § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Preto rozhodol o úplnom vylúčení žalovaného z užívania predmetnej nehnuteľnosti, ktorá je v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného.

5. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 a 2 CSP.

6. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne a žalobkyňu zaviazne k náhrade trov konania žalovaného v rozsahu 100 %.

7. Odvolanie podal z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP), súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

8. Namietal, že súd prvej inštancie opomenul vykonať dôkazy, resp. nevykonal dôkazy potrebné pre rozhodnutie a vykonané dôkazy vyhodnotil tendenčne. Súd predčasne právne uzatvoril prejednávajúcu vec, a to pri absencii žalovaným navrhovaných dôkazov, resp. pri zamietnutí asi najrelevantnejšieho dôkazu, a to stanovenia jeho prognózy resocializačného vývoja ako osoby, ktorá bude vo výkone trestu ešte určitý čas. Súd tento dôkaz zamietol bez riadneho zdôvodnenia.

9. Súd sa neriadil ustanoveniami Občianskeho zákonníka ak už mal preukázané, že žalovaný sa v budúcnosti dopustí násillia na jeho manželke a prípadné budúce spolužitie sa stane neznesiteľným, jeho právo na užívanie uvedenej nehnuteľnosti neobmedzil, pričom neskúmal možnosť stavebného rozdelenia domu, aby styk sa obmedzil alebo úplne vylúčil.

10. Odôvodnenie v bodoch 17. až 19. je predčasné a odpovede na tieto otázky vie relevantne dať len znalec. A to nie tak, ako je uvedené v bode 20. prevzatím týchto hodnotení len z rozsudkov a posudkov vykonaných v trestnom konaní, ktoré sa týkali iného časového obdobia a za úplne iných okolností.

11. Neboli preukázané všetky hmotnoprávne predpoklady na úplné vylúčenie podľa § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

12. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadrila.

13. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

14. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania,

nemožno mať pochybnosti o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie a neboli zistené žiadne vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo porušenie práva na spravodlivý proces vo vzťahu k žalovanému. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi.

15. Podľa § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takého násillia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť.

16. Účelom právnej úpravy § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka je ochrana jedného zo spoluvlastníkov konkrétnej nehnuteľnej veci (domu, bytu), svojou povahou určenej spravidla na trvalé, každodenné spoločné užívanie spoluvlastníkmi (manželmi) pred násillím každého druhu (fyzickým i psychickým) zo strany druhého zo spoluvlastníkov pri spoločnom užívaní veci, v dôsledku ktorého sa ich ďalšie spolužitie (spoločné užívanie spoločnej veci) stane neznesiteľným. Zákonodarca tu pripustil obmedzenie užívacieho práva, v odôvodnených prípadoch i úplné vylúčenie z užívania spoločnej veci toho zo spoluvlastníkov, ktorý sa dopúšťa násillia voči druhému spoluvlastníkovi. Ide nepochybne o významný zásah do jedného zo základných práv zaručených medzinárodnými dohovormi a Ústavou Slovenskej republiky (č. 460/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) - práva vlastníť majetok v zmysle čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení s ust. §§ 123 a nasl. Občianskeho zákonníka o vlastníckom práve; zákonodarca však pri strete viacerých základných ľudských práv a slobôd prirodzene, vedome a správne takto povýšil ochranu rovnako významného ústavného práva fyzickej a psychickej integrity jednotlivca (v rámci práva na nedotknuteľnosť a ochranu osoby a jej súkromia a rodinného života, zaručeného v čl. 19 ods. 1, 2 i v spojení s čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) pred útokom iného nad ústavné právo útočiaceho jedinca na užívanie predmetu vlastníctva v rámci jeho práva vlastníť majetok, ktoré inak (s výnimkou obmedzenia alebo vylúčenia z užívania predmetu vlastníctva) nie je dotknuté. Účelom úpravy podľa § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka je obmedzenie násillného správania manželov, pričom obmedzenie, resp. vylúčenie užívacieho práva prichádza do úvahy len vtedy, ak vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnej domácnosti dochádza k fyzickému alebo psychickému násilliu, resp. k hrozbe takýmto násillím. Neznesiteľnosť spolužitia v dôsledku fyzického alebo psychického násillia musí mať značnú intenzitu, teda musí byť spôsobilé natoľko znížiť kvalitu spolužitia v spoločnej nehnuteľnosti, že toto spolužitie bude možné objektívne považovať za neznesiteľné. Právo v takomto prípade chráni slabšiu stranu a aj za cenu zásahu do vlastníckeho práva.

17. Pojem násillia ako taký nie je nikde vo všeobecne záväznom právnom predpise formulovaný, avšak jeho základným charakteristickým znakom je úmysel. Násillie je následkom istého druhu ľudského konania, ktoré je zámerné. Ide o telesnú, aj duševnú ujmu. Deklarácia o odstránení násillia páchaného na ženách, schválená Valným zhromaždením OSN v roku 1993 ho označuje ako akýkoľvek násillný čin, ktorý vedie alebo by mohol viesť k fyzickej, sexuálnej alebo psychickej ujme alebo zraneniu, vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, zastrážovania alebo svojvoľného obmedzovania slobody a to vo verejnom či súkromnom živote. Preto v súvislosti s domácim násillím je mimoriadne dôležité minimalizovať kontakt násillníka s obeťou, keďže najvhodnejší priestor má násillník v domácom prostredí obeť.

18. Násillie, ktoré spôsobuje bolesť, je zdrojom bezmocnosti obeť a súčasne prejavom prežívania moci páchatel'a násillia nad svojou obeťou. Násillie sprevádzané spôsobovaním bolesti je prejavom prežívania moci páchatel'a násillia nad svojou obeťou, ktorá je v týchto prípadoch bezmocná. Táto bezmocnosť býva častým cieľom páchatel'a, ktorému tento fakt prináša istú formu uspokojenia - ide o podrobenie si obeť. Hoci definície násillia sú rozdielne, spájajú ich však aj spoločné črty. Násillím je každá forma ubližovania, prejavu nadvlády, vyhrážania sa, zneužívania moci, fyzického a sexuálneho nátlaku. Násillie nie je konflikt, v konflikte sa stretnú rovnocenné strany, kým násillie je, keď jedna strana zneužije prevahu moci. Násillím je každý čin, ktorého následkom je, že obeť robí niečo, čo nechce robiť alebo jej bráni robiť niečo, čo chce robiť, prípadne v nej vyvoláva strach. Násillie nemusí obsahovať fyzický kontakt s obeťou, pretože zastrážovanie, slovné vyhrážky a psychické násillie môžu mať rovnako silné následky. Psychické násillie je každé správanie, ktoré priamo narúša slobodnú vôľu a sebaúctu iného človeka. Nezanecháva síce žiadne viditeľné poranenia, napriek tomu môže byť najhoršou formou násillia. Je zvlášť účinné, ak sa spája s fyzickým násillím.

19. Podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), nikoho nemožno mučiť, ani podrobiť krutému, neľudskému, či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Z ustanovenia čl. 19 ods. 2 ústavy vyplýva, že každý má právo na ochranu života pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor) nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Z ustanovenia čl. 8 ods. 1 dohovoru vyplýva, že každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie vyplývajúce z ústavného práva na súdnu ochranu.

20. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa a žalovaný sú manželia, manželstvo uzavreli na Matričnom úrade v L. dňa X.X.XXXX. Počas trvania manželstva nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnosti - k rodinnému domu súpisné č. XX v obci W. W., ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z lekárskej správy V. Š. C. zo dňa 10.2.2019 vyplýva, že žalobkyňa bola uvedeného dňa ošetrovaná, po napadnutí manželom (v noci), pričom lekár konštatoval pomliaždenie hlavy a tváre a stav po krvácaní z nosa. Rozsudkom Okresného súdu v Starej Ľubovni sp. zn. 1T/109/2019-612 zo dňa 16.12.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 3To/23/2020-712 zo dňa 30.7.2020 bol žalovaný uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a/, d/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Tr. zák., za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Z uvedených rozsudkov vyplýva, že žalovaný sa mal násilného konania voči žalobkyni dopúšťať závažnejším spôsobom - po dlhší čas, a to v období najneskôr od 1.9.1999 do 9.2.2019 v priestoroch rodinného domu v obci W. W. č. XX jednak pod vplyvom alkoholických nápojov a tým zvýšenej agresivity, ako aj po tom, ako prestal užívať alkoholické nápoje, túto mal dva až trikrát do mesiaca fyzicky napádať tak, že ju udieral rukami a päťami do rôznych častí tela, najčastejšie do oblasti tváre, taktiež do chrbta, pleca a po rukách, kopal ju, pričom sa jej vyhrážal aj zabitím; dňa 9.2.2019 od 21.00 hod. do 10.2.2019 do 5.00 hod. ju opakovane fyzicky napádal, a to tak, že ju najskôr na posteli viackrát udieral päťami do rôznych častí tela, najmä do oblasti hlavy, ramena, chrbta, krížov, kopal ju do zadnej časti tela, následne ju sotil na zem a opätovne na zemi ju udieral do oblasti hlavy a kopol ju do oblasti bedrového kĺbu, pričom jej vulgárne nadával a vyhrážal sa jej. Zo znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológia vo vzťahu k žalovanému vyplýva, že jeho osoba je charakteristická labilitou, náladovosťou, málo brzdenou impulzivitou, v napätých situáciách možno očakávať neadekvátne správanie. Sklony ku konfabulácii obžalovaného neboli zistené, boli zistené mierne deficity všeobecných pamäťových schopností. Obžalovaný je príliš subjektivisticky nastavený s tendenciou skresľovať skutočnosť, bagatelizovať, presúvať zodpovednosť mimo svoju osobu, vypovedať sociálne žiadúco, neúprimne, nekriticky, so snahou javiť sa v lepšom svetle, čo odporuje všeobecnej vierohodnosti. V konkrétnom prípade špecifickej vierohodnosti tejto odporuje jeho neschopnosť samostatného a spontánneho vyličenia deja prežitej udalosti, lebo v reprodukcii je vo výpovediach nepresný, vágny, výpovede sú nereálne štruktúrované, obsahovo chudobné s absolútnym chýbaním detailov. Špecifická vierohodnosť u obžalovaného je preto znížená. Vyšetrenie preukázalo egocentrické nastavenie, nezáujem o iných, absenciu empatie, pohotovosť k impulzívnym prejavom pri nevyhovení jeho požiadavkám, jeho záujmy sú zúžené na pracovné afektivity, riziko recidívy vzhľadom na poruchovú osobnostnú organizáciu je zvýšené s dubiálnou prognózou a je nepravdepodobné očakávať zmenu postojov, ako aj problémového správania. Znaleckým vyšetrením znalkyňou z odboru zdravotníctvo a farmácia bolo zistené, že obžalovaný bol opakovane (18 krát) hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení H. M. W. pre alkoholizmus a agresívne správanie, znalkyňa konštatovala nevyrovnanú, emočne nestabilnú poruchu osobnosti, impulzívny typ, syndróm závislosti od alkoholu na III. štádiu chronického alkoholizmu, t.č. vo vyše desaťročnej abstinencii a recidivujúcu depresívnu poruchu. Emočne nestabilná osobnosť sa prejavuje neurolabilitou, zvýšenou afektívnou dráždivosťou a zvýšenou pohotovosťou k maladaptívnym vzorcom správania pri minimálnej záťaži. Obžalovaný v čase skutku bol schopný rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania a bol schopný svoje konanie ovládať. Zo záverov znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológia k osobe žalobkyni vypracovaného v trestnom konaní vyplýva, že konanie žalovaného malo negatívny dopad na psychické a fyzické zdravie poškodenej. Psychický stav bol dlhodobo negatívne ovplyvňovaný konaním žalovaného, ktorý sa vyznačuje depresiou, stavmi úzkosti, zvýšeným vnútorným napätím, strachom, obavami z budúcnosti, vnútornou neistotou, bezradnosťou, stratou dôvery vo vlastné schopnosti a možnosť ovplyvňovať a vytvárať svoj život, poruchami spánku, sociálnou utiahnutosťou, poruchami somatického zdravia v dôsledku chronického stresu a záťaže. Prognóza jej psychického stavu, ak by aj v budúcnosti nebola vystavená konaniu obžalovaného, vzhľadom na závažnosť a dĺžku trvania, nie je priaznivá.

21. Vzhľadom na vyššie uvádzané, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že súd pri rozhodovaní o takejto žalobe je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, ak v čase rozhodovania súdu takéto rozhodnutie už nadobudlo právoplatnosť, pričom do úvahy v danom prípade prichádza najmä odsúdenie žalovaného za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby a následne súd hodnotí stav a stupeň narušenia vzťahov medzi osobami z toho hľadiska, či sa stalo spolužitie neznesiteľným. Podmienkou obmedzenia užívacieho práva jednému z manželov v byte resp. v dome je neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia. Ide o prípady, keď ďalšie spolužitie manželov nemožno zniesť, strpieť a vydržať. Medzi násilím a neznesiteľnosťou ďalšieho spolužitia manželov musí byť daná príčinná súvislosť. Cieľom právnej úpravy v zmysle ust. § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka je prispieť k obmedzovaniu násilného správania manželov a je občianskoprávnou sankciou na páchatel'ov násilia. O zásahu do užívacieho práva k domu alebo bytu môže súd rozhodnúť, ak ide o sústavné fyzické alebo psychické týranie, alebo hrubé ponižovanie druhého manžela. Táto skutočnosť musí byť súdu preukázaná.

22. Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie názoru, že spolužitie so žalovaným sa pre žalobkyňu stalo neznesiteľným, keď v prejednávanej veci bolo preukázané, že žalovaný sa v období najneskôr od 1.9.1999 do 9.2.2019 dopúšťal voči žalobkyni fyzického a psychického násilia, ktorá skutočnosť bola preukázaná v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 1T/109/2019. Sledujúc vymedzený účel aplikovanej hmotnoprávnej úpravy v ust. § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka a za splnenia procesných podmienok v zmysle ust. § 193 CSP, o tom, že sa žalovaný dopustil voči žalobkyni fyzického a psychického násilia takej povahy a intenzity (prihliadajúc i na závery znalcov v trestnom konaní), v dôsledku ktorého možno jednoznačne prisvedčiť žalobkyni, že jej prípadné ďalšie spolužitie so žalovaným sa stalo neznesiteľným, a to do takej miery, že akékoľvek spoločné užívanie spoločnej veci účastníkmi i v prípadnom obmedzenom rozsahu je nepredstaviteľné. Ako už je vyššie uvedené, účelom zákonného ustanovenia § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka je ochrana toho, na kom je páchané násilie. Dôsledky násilia na poškodeného jednotlivca nie sú závislé od toho, či ten, kto násilie páchal, tak robil vedome, s následkom trestnoprávnej zodpovednosti. Odvolací súd zhodne s deklarovávaným zámerom zákonodarcu a dávajúc pritom na pomyselné váhy možné dôsledky zásahov do toho - ktorého základného práva účastníkov i v konkrétnej veci povýšil právo žalobkyne na ochranu súkromia pred čiastkovým právom žalovaného na užívanie predmetu vlastníctva v rámci práva vlastníť majetok. Nie je možné experimentovať a vystaviť žalobkyňu opäť čo i len hrozbe násilia (znenie ust. § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka) zo strany žalovaného pripustením spoločného užívania spoločnej nehnuteľnosti, pričom reálnu existenciu takejto hrozby s ohľadom na všetky vyššie uvedené zistené okolnosti veci, nie je možné vylúčiť.

23. Taktiež je potrebné poukázať na to, že právo na ochranu života a zdravia, ktoré je násilníkom ohrozované, má absolútnu povahu a je teda silnejšie ako vlastnícke právo násilníka. Súd dospel k záveru, že vzťahy účastníkov sú veľmi narušené a predovšetkým vzhľadom na negatívne dopady narušenia týchto vzťahov je celkom vylúčené, aby obaja účastníci naďalej užívali spoločnú nehnuteľnosť. Z uvedených dôvodov preto správne súd prvej inštancie návrhu žalobkyne vyhovel a vlastnícke právo žalovaného k spoločnej nehnuteľnosti - rodinnému domu v záujme ochrany života a zdravia žalobkyne obmedzil tak, že úplne vylúčil žalovaného z užívania predmetnej nehnuteľnosti. Vlastnícke právo žalovaného k spoločnej nehnuteľnosti zostalo však zachované, obmedzila sa len jedna jeho zložka - ius utendi, t.j. právo užívania nehnuteľnosti.

24. K námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhovaný dôkaz ohľadom prognózy jeho resocializačného vývoja, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie nevykonanie tohto dôkazu presvedčivo odôvodnil v dôvodoch rozsudku. Odvolací súd uvádza, že k procesným právam sporovej strany nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý dôkaz, ktorý strana sporu považuje za významný, a ktorého vykonanie navrhla. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí iba súdu, a nie strane sporu. Je v praxi a v rozhodovaní súdov aplikovanou a nepochybňovanou skutočnosťou, že súd nie je povinný vykonať všetky dôkazy navrhované sporovými stranami, keď ich vykonanie, či nevykonanie záleží na jeho hodnotení. Samotná okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal dôkaz navrhnutý stranou sporu, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom, nakoľko súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy sporovými stranami. Súd prvej inštancie preto nepochybil, ak majúc za to, že skutkový stav zistený z vykonaných dôkazov stačí na rozhodnutie vo veci samej, dôkaz navrhovaný žalovaným - znalecký posudok na prognózu jeho resocializačného vývoja,

v konaní nevykonan, navyše ak táto prognóza vyplýva zo záverov znaleckého posudku vypracovaného vo vzťahu k osobe žalovaného v trestnom konaní.

25. Skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného neboli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a vecnú správnosť napadnutého rozsudku, preto odvolanie žalovaného z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené.

26. Na základe uvedeného preto odvolací súd dospel k záveru, že správne prvoinštančný súd návrhu žalobkyne v celom rozsahu vyhovel, a so zreteľom na to, že správny je aj výrok napadnutého rozsudku o trovách konania, odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

27. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech

bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).